

прибыль от добычи и продажи алмазов в среднем по стране сократилась со 104 млн. дол. до 12,8 млн. дол. поддерживать деятельность предприятий было принято на основе поиска внутренних резервов экономии затрат без сокращения штата работников, их заработной платы и других социальных выплат и льгот.

Однако, следует подчеркнуть, что во многом экологические и социальные меры, предпринимаемые алмазодобывающими предприятиями Анголы носят фрагментарный и ситуативный характер. В то же время деятельность предприятий по добыче алмазов на принципах устойчивого развития должна быть системной, комплексной и обеспечивать сбалансированное развитие экономической, экологической и социальной составляющей. Процесс формирования научных основ устойчивого развития горнодобывающего предприятия должен включать блок теоретических и методических вопросов.

Принципы устойчивого развития, разработанные на уровне ООН, носят общий характер и больше адаптированы под управление национальной и региональной экономикой. Для алмазодобывающих предприятий Анголы данные принципы и сама сущность устойчивого развития на микроуровне нуждаются в конкретизации. Также с формированием научных основ устойчивого развития предприятий горнодобывающей промышленности связана проблема информационного обеспечения, т.к. все показатели, которые используются для расчета индексов устойчивого развития, базируются на статистических данных регионов и государств. В этой связи первостепенной задачей становится разработка системы показателей горного предприятия, которые бы могли быть использованы при оценке уровня устойчивости его деятельности и развития в целом.

Обеспечение устойчивого развития предприятия – это комплексный процесс, требующий оптимизации многих параметров, прежде всего, экономической деятельности с последующей реорганизацией существующей системы управления развитием предприятия. Таким образом, деятельность предприятия горной промышленности на принципах устойчивого развития должна осуществляться комплексно и системно, что требует научного обоснования.

ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ

Барабаш Б.С., НГУ, м. Дніпропетровськ

Поняття економічного зростання входить до праць економістів XVIII-XIX вв. (Ж.-Б. Сея, Й. фон Тю-тена та ін.), але тільки в кінці 30-х років XX століття вивчення цієї проблеми стало здійснюватися в рамках самостійної теорії. У науковій літературі поняття «економічного зростання» має різні тлумачення. Економічне зростання - це збільшення обсягів створених за

визначений період часу товарів і послуг (збільшення потенційного і реального ВВП), зростання економічного потенціалу країни. В даний час це поняття розширюється, включаючи в себе все більше необхідних умов виробничого, науково-технічного, інноваційного, соціально-економічного характеру і впливу зовнішньоекономічних факторів. Економічне зростання виявляється в конкретній динаміці кількісного збільшення та якісного удосконалення суспільного продукту і факторів його виробництва.

Здатність економіки до зростання залежить від ряду факторів, під якими маються на увазі явища і процеси, що визначають темпи і масштаби довгострокового збільшення реального обсягу виробництва, можливості підвищення ефективності та якості зростання. Відомі такі фактори економічного зростання: екстенсивні та інтенсивні; структурні, організаційні та управлінські; економічні, політичні та соціальні; об'єктивні і суб'єктивні; наукові, технічні, ресурсні, загальні (довготривалі) і особливі (короткочасні), міжнародні, державні та галузеві, матеріальні та нематеріальні та ін. У сучасній західній економічній літературі виділяють три основні групи: фактори пропозиції, попиту і розподілу. Ступінь впливу цих факторів на економіку обумовлює тип економічного зростання, під яким мається на увазі ступінь впливу на економічне зростання кількісних та якісних змінних. Але важливо зауважити, що будь-яка класифікація носить умовний характер. Це пояснюється різними поглядами на проблеми і вивчення росту різними дослідниками. Що стосується гірничо-металургійного комплексу (ГМК), то тут необхідно розглядати саме ті фактори які безпосередньо впливають на економічне зростання та врховують специфіку його діяльності .

Пропонується виділити наступні основні фактори економічного зростання ГМК:

- 1) виробничий;
- 2) ресурсний;
- 3) фінансовий;
- 4) інвестиційний;
- 5) трудовий;
- 6) кадровий;
- 7) науковий;
- 8) управлінський;
- 9) регіональна інфраструктура;
- 10) державний та ін.

Виробничий фактор складається з технічних та технологічних можливостей підприємства. Збільшення технологічного рівня підприємства, модернізація виробництва, інноваційні програми все це призводить до збільшення конкурентоспроможності продукції та нарощуванню експорту. Збільшення інвестицій та реорганізація власних фінансових ресурсів також позитивно впливають на розвиток галузі. Ресурсний фактор поєднує в собі наявність та особливості родовищ. Високий рівень кадрового, інтелектуального, наукового забезпечення галузі є одним із чинників економічного зростання української

металургії. Але для виправлення ситуації із забезпеченням підприємств висококваліфікованими кадрами необхідний час і значні фінансові ресурси. Для збільшення економічного зростання необхідно розвивати внутрішні ринки споживання металопродукції (будівництво, автомобілебудування, авіабудування та ін.) це дасть змогу менш залежати від зовнішніх ринків, а також, використовувати надлишки виробництва. Державний фактор складається з внутрішньої та зовнішньої політики держави.

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

*Ільїнський В.В., ДВНЗ «НГУ», М. Дніпропетровськ
Барабан О.А., ДВНЗ «НГУ», М. Дніпропетровськ*

Головною умовою сталого зростання економіки є зміцнення інноваційної бази. Управлінські інновації, як і технічні нововведення, визначають формування потенціалу інноваційного розвитку, а також створення відповідних організаційно – економічних форм.

Вивчення тенденцій і закономірностей розвитку інноваційної практики підприємства та його інвестиційної діяльності виступає необхідною умовою для ефективного здійснення власних проектів, визначення стратегії діяльності підприємства в ринковому середовищі.

Інноваційна діяльність є невід’ємною складовою виробничо-господарської діяльності підприємства, зорієнтованої на оновлення і вдосконалення його виробничих сил і організаційно-економічних відносин.

Інноваційна діяльність підприємства спрямована на створення і залучення із зовнішнього середовища таких інновацій, які б сприяли його конкурентно-спроможності, зміцненню ринкових позицій, забезпечували б перспективу розвитку. Однак можливості підприємства щодо залучення інновацій різні, що зумовило передусім існуючими ресурсними обмеженнями, особливо фінансовими. Тому управління інноваційною діяльністю слід здійснювати з одного боку, з огляду на потенційні можливості інновації у формуванні конкурентних переваг, а з іншого – на інвестиційні можливості підприємств. Для цього необхідне економічне обґрунтування доцільності впровадження кожної, навіть на перший погляд безперечно перспективної новації. Це дає змогу керівництву приймати позитивне рішення щодо залучення тієї з можливих альтернативних новинок, яка створить для фірми суттєві конкурентні переваги і забезпечить належну економічну віддачу, рівень якої суттєво перевищуватиме вкладені у її реалізацію кошти.

З погляду підприємництва економічна природа інновацій полягає у зміні доходу від ресурсів, а під кутом до споживання вона уособлює зміну цінності задоволення потреби споживача, допомагаючи йому використовувати запропонований новий продукт або технологію для формування чи підвищення